

Піріашвілі О. Б.,

к.е.н., с.н.с.,

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ) ¹

Глобальна фінансово-економічна криза 2008—2009 рр. показала неспроможність регіональної економічної політики в подоланні наслідків світової кризи. Одним із інструментів управління на регіональному рівні в Україні на сучасному етапі розвитку виступають стратегії регіонального розвитку АР Крим, областей і міст Києва і Севастополя на довгострокову перспективу до 2015—2020 рр. У той же час ряд стратегій регіонального розвитку областей різко відрізняються за напрямками їх реалізації від Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 року.

Зокрема, у Вінницькій області розроблено та прийнято Стратегію економічного і соціального розвитку області на 2005—2015 роки та Стратегію регіонального розвитку Вінницької області на період до 2015 року (далі — Стратегія), а також План реалізації Стратегії регіонального розвитку Вінницької області на 2011—2013 роки та укладено Угоду щодо регіонального розвитку Вінницької області між Кабінетом Міністрів України та Вінницькою обласною радою від 26 січня 2010 р. У процесі розробки Стратегії було використано такий метод стратегічного аналізу, як SWOT-аналіз регіону, де визначені сильні сторони та можливості, а також слабкі сторони та загрози соціально-економічного розвитку Вінницької області [1, с. 53—55; 5, с.36—39].

Зазначені документи стратегічного характеру розроблені та затверджені в області відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програми економічного і соціального розвитку України», Постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 року № 1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року» [3, 4]. Слід зазначити,

¹Матеріали доповіді підготовлені в рамках виконання НДР за відомчою темою «Інструменти регулювання просторово-економічного розвитку України» за державним реєстраційним № 0111U009105

що нормативно-правова база регіонального розвитку, яка була сформована протягом 2005—2010 років, має вибудовувати цілісну та взаємоузгоджену систему стратегічного управління та планування просторово-економічним розвитком країни та її регіонів. Проте, як показує практика, пріоритетні напрями, які визначені в різних документах, у повній мірі не є узгодженими та гармонізованими. До того ж у Державному бюджеті України окремого рядка на фінансування угод регіонального розвитку не передбачено. Так, наприклад, здійснимо порівняльну оцінку пріоритетних напрямків стратегічного розвитку, які визначені в основних документах для Вінницької області на період до 2015 року (табл.1) [4; 5].

Таблиця 1*

**ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА УЗГОДЖЕНОСТІ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ
ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДО 2015 РОКУ
ТА СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДО 2015 РОКУ**

Регіон	Пріоритетні напрями розвитку регіонів у «Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року»	Пріоритетні напрями розвитку у «Стратегії регіонального розвитку Вінницької області до 2015 року»
Вінницька область	<ul style="list-style-type: none"> — розвиток високотехнологічного агропромислового виробництва; — будівництво автомобільних доріг, міжнародних транспортних коридорів 3 і 5; — впровадження високих технологій у виробництві продукції машинобудування, побутової та електронної техніки; — впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій; — розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності, високотехнологічного, наукоємного приладобудування та машинобудування; — стимулювання розвитку прикордонного співробітництва з Республікою Молдова; — розвиток туристично-рекреаційної сфери. 	<ul style="list-style-type: none"> — розвиток людського потенціалу; — забезпечення екологічної безпеки і використання рекреаційного потенціалу; — інвестиційно-інноваційний розвиток галузей економіки; — розвиток міжрегіонального, міжнародного та прикордонного співробітництва; — просторовий розвиток та територіальне планування; — формування позитивного іміджу регіону

* Джерело: Складено на основі даних Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 р. та Стратегії регіонального розвитку Вінницької області до 2015 р.

Як свідчать дані табл. 1, пріоритетні напрями стратегічного розвитку Вінницької області на період до 2015 року узгоджені між собою з позицій різних рівнів управління у документах стратегічного

характеру, зокрема щодо інвестиційно-інноваційного розвитку галузей економіки, розвиток міжрегіонального та прикордонного співробітництва, та розвиток рекреаційного потенціалу області.

За даними обласної державної адміністрації Вінницької області на сучасному етапі розвитку в області налічується близько 60 програм соціально-економічного розвитку області, які фінансуються за рахунок коштів місцевого бюджету. До того ж за інформацією Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України до 1 січня 2014 року у Вінницькій області необхідно завершити розроблення та затвердження Схем планування територій області. Також слід зазначити, що в області проводиться робота по актуалізації Стратегії регіонального розвитку Вінницької області до 2015 року та на перспективу до 2020 року з урахуванням впливу соціально-економічних наслідків світової фінансово-економічної кризи.

У додатку 2 Стратегії у розділі II наведено порівняльні показники динаміки інвестиційної діяльності у Вінницькій області за період 2007—2011 рр. Так, обсяг інвестицій в основний капітал (у капітальне будівництво і придбання машин та обладнання) на 1 особу становив у 2007 р. — 2473,5 грн, а у 2011 р. — 3433,8 грн; обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 особу склав 2007 р. — 64,2 дол. США, 2011 р. — 125,3 дол. США [6, с. 793—795]. Слід констатувати той факт, що за зазначений період частка Вінницької області у загальному обсязі інвестицій в основний капітал (у капітальне будівництво і придбання машин та обладнання) загалом в Україні збільшилася з 2,2 % — у 2007 р. до 2,7 % — у 2011 році, тобто на 0,5 %.

Рис. 1 Абсолютний приріст (зменшення) прямих іноземних інвестицій у Вінницькій області, до початку року, млн дол. США

Як свідчать наведені дані на рис. 1 за період, що аналізується, простежується тенденція зменшення абсолютного приросту прямих іноземних інвестицій (далі — ПІІ) в області з 44,3 млн дол. США — у 2007 р. до 20,7 млн дол. США — у 2011 р. Проте обсяг прямих іноземних інвестицій на одну особу збільшився з 64,2 дол. США — у 2007 р. до 125,3 % — у 2011 р. на початок року наростаючим підсумком. Отже, в результаті впливу глобальної фінансово-економічної кризи 2008—2009 рр. не вдалося забезпечити щорічне збільшення обсягу інвестицій в основний капітал в області за зазначений період, а також надходжень прямих іноземних інвестицій. Так, за обсягами іноземних інвестицій область посідає 20-те місце серед 27-ми регіонів України.

На закінчення зазначимо, що з метою підвищення інвестиційної привабливості області доцільно застосовувати такі інструменти реалізації економічної політики регіонів, як: цільові державні інвестиції, інвестиційні субвенції та маркетинг території області в рамках реалізації Стратегії (II етап 2011—2015 рр. і на перспективу до 2020 р.). До того ж необхідно доробити та прийняти проєкт Закону України «Про державне стратегічне планування» за № 9407 від 03.11.2011 року.

Література

1. Салтан М.П. Формування стратегії сталого розвитку соціально-економічного потенціалу регіону (на прикладі Вінницької області) // Вісник Вінницького політехнічного інституту. — 2011. — №2. — С. 52—57.

2. Регіональний вимір соціально-економічної модернізації // Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. — К.: НІСД, 2013. — С. 135—148 [Електронний ресурс] / офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/n0001100>

3. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 р. № 1602-III [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main>

4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року / Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001. [Електронний ресурс] / офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-p>

5. Стратегія регіонального розвитку Вінницької області на період до 2015 року [Електронний ресурс] / офіційний сайт Вінницької обласної

державної адміністрації. — Режим доступу:
http://www.vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/web_alldocs

6. Статистичний збірник «Регіони України» 2012. Частина II. / за ред. О.Г.Осауленка. Державна служба статистики України. — К., 2012. — С. 793—795. [Електронний ресурс] / офіційний сайт. Державної служби статистики України — Режим доступу:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>

Погребняк А. Ю.,

аспірант,

НТТУ «Київський політехнічний інститут»

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ МОДЕЛЕЙ АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

Кризові явища світового масштабу 2008—2010 років мали потужний вплив на національну економіку, в порівнянні з економіками інших країн світу. Діюча модель антикризового регулювання показала, що є функціонально неспроможною у подоланні кризових процесів і стимулюванні післякризового відновлення національної економіки.

Особливістю сучасних глобалізаційних процесів є зростання економічної ролі держави, що передбачає посилення координації уряду і приватного сектору, розробку оптимальної політики для підприємців. В умовах глобального ринку виникає необхідність формувати нові економічні механізми, актуальність яких лише зростає в міру посилення кризових тенденцій.

Л.І. Скібіцька відзначає, що важливим аспектом структурних змін в економіці Заходу є низька інвестиційна активність і низька норма прибутку, що є симптомами зниження темпів економічного росту. Тому найбільша увага звертається на промисловість (ядро якої складає обробна промисловість), яка здатна забезпечити ріст основних фондів і підвищення технічного рівня виробництва. В цих умовах зусилля державної політики спрямовані на створення фінансової системи з державних і навіпіл-державних банків, страхових і холдингових компаній (особливо у Франції, Англії, Японії) із тим, щоб забезпечити капітальні вкладення в